

Konzultační den specializovaných odborníků – inspektorů kvality sociálních služeb MPSV

Termín	9. srpna 2010 od 10 hod do 14 hod
Místo	Zasedací místnost 2. patro, Podskalská 19, Praha 2
Téma	Ochrana práv - Standard 2 a povinnosti poskytovatele § 88 c),d) + § 89
Účastníci	Hrdá, Kacanu, Čekalová, Hradečná, Licek, Martínková, Chlápková, Štainigel, Kolačev, Krutilová, Hořínek, Fremuthová, Kráčmarová, Mandys, Rychlík, Racek, Krajčířová, Komrsková, Urbanová, Langerová, Mazalová, Tomášková, Machová, Kovaříková, Syrový, Haicl, Franzová, Bednář, Bicková, Juryšek, Palán, Mlejnková

Zápis

I. Cvičení s anonymním textem inspekční zprávy MPSV

část: standard 5 + § 88c),d) + §89

– hodnocení inspektorů, námítky poskytovatele, vyjádření inspekčního týmu a rozhodnutí MPSV

Práce ve skupinách. Společné formulace obecnějších hodnotících závěrů. (Podrobnosti v zápisu nejsou, nebyly by srozumitelné všem.)

STANDARD 2

Formulář 2b:

U Standardů 2 chybí zdroj Rozhovory s respondenty!!! - Nikdy nezapomenout.

Nejsou uvedena všechna opatření, která jsou důležitá podle popisu a nedostatků. – Sice ne každý nedostatek musí být „převeden do opatření“, ale současně se nesmí zapomenout, to podstatné vypsát (to, co poskytovatel splnit musí, a za co mu v opačném případě hrozí pokuta).

kritérium 2.a ...ochrana práv...

- Zjištěný nedostatek má být formulován jasně, stručně, srozumitelně – již nevysvětlovat, ale shrnout nedostatek uvedený v popisu.
- Předkládá-li poskytovatel dokument „Pracovní postupy“, které jsou výčtem, toho „CO se děje“ a neobsahují „JAK se řeší, kdo, kdy atd.) nenazývat to v popisu „pracovní postupy“, protože to poskytovateli evokuje, že postupy má, a tudíž má splněno. Raději psát: např.: „Dokument obsahuje... a v dokumentu chybí.....“ – jasný výčet nedostatků, který je důvodem snížení bodů.

- Pokud hodnotíme praxi a Pravidla/Postupy jsou neúplné, je nutné napsat, podle čeho tedy pracovníci postupují - použít více zdrojů.

Námět: Napsat pro inspektory společný postup, jak správně bodovat, když poskytovatel postupuje podle špatných pravidel. (Nyní by se mělo hodnotit např. „má špatná pravidla“ – 1b, a „podle nich postupuje“ – 3b, což je logický nesmysl.)

Návrh na změnu znění kritérií ve vyhlášce v tomto smyslu např.: „Poskytovatel účinně postupuje tak, že chrání práva osob.“

kritérium 2.a ...střety zájmů...

- Nevhodné konstatování „Rozpor mezi postupy zaměstnanců a pravidly nebyl zjištěn.“
  - Přidělení „Shoda - 3b“ zdůvodnit popisem podle více zdrojů – zejména tehdy, pokud jde o praxi.

kritérium 2.a ...dary...

- Ve smyslu standardů jsou dary „všech velikostí a všech forem“ – Poskytovatel musí mít ošetřeno pravidly i přijímání drobných dáreků a pozorností, nikoliv konstatovat, že toto za dary nepovažuje.

Námítka poskytovatele – Vysvětlení IT – Rozhodnutí MPSV

- Jelikož je nedostatečný popis kritéria 2a, není pak v námitkách poskytovatele zřejmé, zda mluví o stejných či jiných dokumentech.
- Mít v souladu „bodové“ hodnocení standardu 2 a povinností § 88 !!

POVINNOSTI poskytovatele

Formulář 2a - Námítka poskytovatele – Vysvětlení IT – Rozhodnutí MPSV

ustanovení § 88 c), d)

- Mít v souladu hodnocení § 88 a Standardů (I když nejsou stejné věci řešeny ze 100%, nelze mít ve formuláři 2a, že poskytovatel splňuje a v hodnocení standardů vytýkat nedostatky.)
- Neodkazovat při hodnocení pouze na Formulář 2b – standardy. Nutné popsat hodnocení, zdůvodňují S/ČS/N a případně v podrobnostech odkázat na konkrétní standardy ve formuláři 2a !!
- S tím souvisí i pečlivé vypsání zdrojů.

- Udělení S/ČS/N musí vycházet z textu inspekční zprávy, nikoliv z toho, co mají inspektoři „v hlavě“. (Pozor, aby v textu nebylo, že např. poskytovatel vytváří podmínky pro ochranu práv a současně hodnoceno ČS.)
- Vyplňování Formuláře 2a s prokazatelnými důkazy je důležité pro rozhodování o správních deliktech a výši pokut (podle § 107) !!

OPATŘENÍ – Při formulaci být konkrétní. Opatření uvádět jen jednou ke stejné věci – buď ke standardům do formuláře 2b nebo k povinnostem do formuláře 2a (Nelze 2x trestat za stejnou věc. Nemůže být opatření k § 88 uloženo jako odkaz na opatření uložené ke Standardům.)

Opatření omezující pohyb

ustanovení § 89

Problematika – POSTRANICE:

- Ujasnit si pojmy : restrikce, omezení práv, porušení práv, opatření omezující pohyb jako takové, opatření omezující pohyb podle § 89
- Hodnotit konkrétní situaci, nikoliv opatření !!! – jednou postranice může být omezením v pohybu (brání-li někomu, kdy by jinak mohl odejít), podruhé je bezpečnostním opatřením (ošetřeným v individuálním plánování a hodnocení rizik)

Psát do formuláře 2a nebo do formuláře 2b?

- Dle výkladů MPSV, Ombudsmana a dalších právních výkladů nemá být problematika postranic popisována v hodnocení § 89. V § 89 se hodnotí pouze opatření omezující pohyb zde jmenovaná, tj. fyzické úchopy, místnost k bezpečnému pobytu, léčivé přípravky.
- Problematika postranic, uzamčených dveří, odkládání do relaxačních vaků apod. musí inspektoři popsat do Formuláře 2a - § 88 c), d) a do Formuláře 2b – standard 2.
- Důvod: Původně byl žádán § proto, aby měl poskytovatel zákonnou oporu a pravidla pro situace, kdy práva klientů porušit „musí“. Text § 89 byl vytvářen pro řešení jednání agresorů, pro „situace ohrožení života a zdraví“ a použití opatření na „nezbytně nutnou dobu“. Ustanovení neplatí pro dlouhodobé, opakované používání omezování pohybu neohrožujícího život a zdraví.

Návrh pro MPSV: Zpracovat výklad/metodiku pro inspektory, jak správně v hodnocení postupovat a připravit na k připomínkování takového materiálu diskuzní seminář. Dále připravit podněty pro novelu nebo připravené zveřejnit k diskuzi.

Schéma: Jak legálně omezit neboli jak neporušit práva uživatelů

Bc. Jan Syrový představil a vysvětlil své jednoduché schéma, jak se dá vysvětlit rozhraní mezi omezením a porušením práv, mezi § 89 a standardem 2. Schéma bylo schváleno VOP i MPSV a je možné ho při dodržení autorství využívat inspektory. Účastníci semináře pouze navrhli, aby se obrázek nejmenovat „omezení práv klientů“, ale „jak neporušit práva klientů“. (viz obrázek na konci zápisu)

II. Problematická témata při hodnocení ochrany práv

Podněty zaslané inspektory před jednáním.

Hodnocení kamerového systému

- Používání kamerového systému je zásah do základních lidských práv – právo na soukromí, soukromý a osobní život (čl.10 LZPS)
- Organizace, která používá kamerový systém v režimu se záznamem je povinna se registrovat u úřadu pro ochranu osobních údajů.
- Uživatelé mají mít informaci o tom, že jsou natáčeni a jak se postupuje. Kamery nesmí být používány k „hlídání“ klientů apod. Použití kamer z důvodu ochrany uživatelů je porušením práv.

Mgr. Eva Fremuthová dodala informace o tom, za jakých podmínek její zařízení získalo registraci ÚOOÚ:

1/ nelze použít jiné méně invazivní prostředky

2/ všechny osoby musí být o používání kamerového systému informovány(tabulky, průkazné informování pracovníků a klientů)

3/ záznam se může uchovávat max. 3 dny, poté musí být smazán

4/ jsou zpracovaná pravidla pro používání kamerového systému, je určen správce, přístupy, vše musí být pod heslem

Písemná pravidla k ochraně práv

- Argumentace poskytovatele, že žádná práva neporušuje, proto nemá postupy proti porušení zpracovány:

Poskytovatel musí mít pravidla písemně zpracována. Můžeme však rozdílně ohodnotit 2 a.a (pravidla) ČS a 2 a.c (postupuje) S.

- Jak rozdílné mají být pravidla/postupy v jednotlivých druzích služeb?

Pravidla by měla odpovídat druhu služby, není však možné vyžadovat to, co se v praxi poskytovatele neobjevuje. Pokud však zjistíme situace možného porušení práv je dobré to do 2 a.a vyjmenovat a 2 a.c situaci popsat jako neřešenou.

Hodnocení setkání a doporučení:

Lepší méně témat a podrobněji probraných. Neodkládat, ale „dodělat“ neuzavřená témata.

Hodnocení inspekční zprávy zajímavé, ale stačí jednou, protože chyby se opakují.

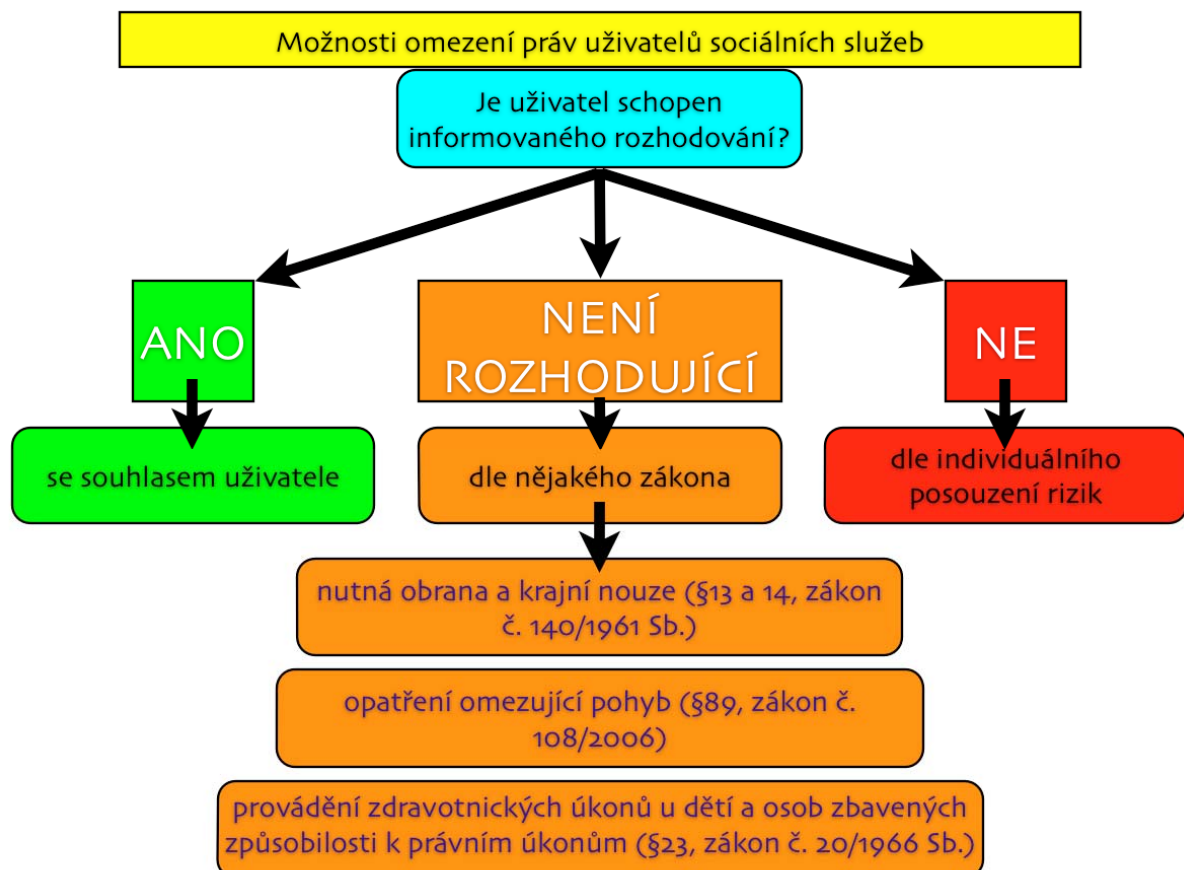
Velmi důležité je zjištění, že výtky k inspekční zprávě se opakovaly ode všech zúčastněných inspektorů z celé ČR.

Seminář na víc hodin s více přestávkami by byl efektivnější využití času lidí, kteří dojíždějí z daleka.

Zapsala dne 10. 8. 2010 Kristýna Mlejnková

Doplnily: Jana Hrdá, Eva Hradečná, Eva Fremuthová

Jak neporušit práva uživatelů sociálních služeb?

autor: Bc. Jan Syrový

Poznámka: § 13 a 14 zákona č. 140/1961 Sb. byl k 31. 12. 2009 zrušen a předmětnou problematiku upravuje **zákon č. 40/2009 Sb., ustanovení § 28 a § 29 s účinností od 1. 1. 2010.**